

JEDEN Z NAJWIĘKSZYCH GRZYBÓW ŚWIATA W OKOLICY MRĄGOWA

Maria Olszowska (Mrągowo)

Nawet najkrótsza wycieczka terenowa może dostarczyć niespodzianek. W czasie jednej z takich wycieczek zauważyłam purchawicę olbrzymią, zwaną także czasznica olbrzymią (*Calvatia gigantea* (Batsch.: Pers.) Rostk. Jest to grzyb należący do gromady podstawczaków (*Basidiomycota*) i rodziny pieczarkowatych (*Agaricaceae*). Do tej pory widziałam ją tylko na fotografiach.

Ryc. 1. *Calvatia gigantea*, Młynowo 2 maja 2009

Zaobserwowany przeze mnie okaz rósł w ogrodzie pod osłoną żywopłotu w miejscowości **Młynowo** (**53°53'14"N, 21°19'47"E**) na Mazurach, niedaleko

Mrągowo. Podstawczak ten wytwarza okazałe kuliste lub nieco spłaszczone owocniki osiągające 15–30 cm (nawet do 50 cm) średnicy i masę do 20 kg w stanie świeżym. Owocniki rosną na żyznych glebach, łąkach, pastwiskach, w parkach i ogrodach. Średnica zaobserwowanego przeze mnie dojrzałego już owocnika wynosiła około 25 cm.

Owocnik purchawicy nie ma trzonu, a do podłoża jest przymocowany za pomocą grubych sznurów grzybni. Zewnętrzna osłona młodego owocnika (egzoperydium) jest cienka, biała i gładka. W miarę starzenia się grubieje, staje się matowa, żółto-brązowa, w końcu szarobrązowa. Wnętrze młodego owocnika jest białe. Jednak w miarę dojrzewania zarodników przybiera barwę oliwkową, staje się coraz bardziej gąbczaste, aż przybiera postać suchą i sproszkowaną, gdy zarodniki są już dojrzałe. Wtedy osłona owocnika nieregularnie pęka w wielu miejscach na duże płyty, które częściowo się złuszcza a dojrzały owocnik rozpada się, wysiewając zarodniki. Młode owocniki są jadalne, podobno pyszne i aromatyczne. W Polsce purchawica olbrzymia podlega ścisłej ochronie i nie można jej zbierać.

POLSKIE ELIMINACJE KONKURSU PRAC MŁODYCH NAUKOWCÓW UNII EUROPEJSKIEJ

15 stycznia 2010 r. odbyły się Polskie Eliminacje Konkursu Prac Młodych Naukowców Unii Europejskiej. Do finałów zakwalifikowano 16 prac badawczych.

Komitet Główny Olimpiady Biologicznej przesłał na konkurs 24 prace badawcze, 8 z nich zakwalifikowano do polskich eliminacji. 7 – otrzymało nagrody lub wyróżnienia.

Nagrody główne:

1. Jedną z trzech pierwszych nagród zdobył laureat XXXVIII Olimpiady Biologicznej – **Lukasz Sokółowski** za pracę „W jaki sposób żerują mrówki *Formica cinerea*”. Wyjazd na finały europejskie do Lizbony.

2. Jedną z trzech drugich nagród zdobył finalistą XXXVIII Olimpiady Biologicznej – **Kamil Witek** za pracę „Wpływ kierunku napływu przyjmowanego

pokarmu na modyfikację kształtu sieci łownych pajaków – krzyżaka ogrodowego i nasosznika trzęsia”.

3. Jedną z czterech trzecich nagród zdobyła **Joanna Mróz** (uczestniczka zawodów II stopnia XXXVIII Olimpiady Biologicznej) za pracę „Wpływ sposobu omłotu na początkowy wzrost i rozwój nasion pszenicy Orkich”.

Wyróżnienie:

4. **Filip Tyliszczak** (finalista XXXVIII Olimpiady Biologicznej) za pracę „Skuteczność przydrożnej foliowej bariery w ochronie płazów”.

Nagroda za wyróżniający się plakat:

5. Jedną z trzech nagród otrzymała **Alina Motowidło** (uczestniczka zawodów II stopnia XXXVIII Olimpiady Biologicznej) za pracę „Ocena stopnia zanieczyszczenia